

قرآن و آموزش

(آموزش، اصول و روشها و فنون آن از نگاه قرآن)

www.ketab.ir

تألیف: دکتر محمد جواد اسکندرلو
دانشیار جامعه المصطفی العالمیه

سرشناسه	: اسکندزلو، محمدجواد، ۱۳۴۰ Eskandarloo, Muhammad Jawad
عنوان و نام پدیدآور	: قرآن و آموزش: آموزش، اصول و روشها و فنون آن از نگاه قرآن / تالیف محمدجواد اسکندزلو.
مشخصات نشر	: قم: دارالمبلغین، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	: ۲۳۲ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۷۶۸۶-۷۷-۵ ریال ۴۶۵۰۰۰
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. [۲۲۷]-۲۳۲؛ همچنین به صورت زیرنویس.
عنوان دیگر	: آموزش، اصول و روشها و فنون آن از نگاه قرآن.
موضوع	: اسلام و آموزش و پرورش -- جنبه های قرآنی
موضوع	: Qur'anic teaching -- Islamic education
موضوع	: تربیت اخلاقی -- جنبه های قرآنی
موضوع	: Moral education -- Qur'anic teaching
رده بندی کنگره	: ۱۰۴BP
رده بندی دیویی	: ۱۵۹/۲۹۷
شماره کتابشناسی ملی	: ۶۲۲۷۳۶۶

www.ketab.ir

شناسنامه کتاب

نام کتاب قرآن و آموزش
مؤلف محمدجواد اسکندزلو
انتشارات دارالمبلغین
نوبت و سال انتشار اول/ ۱۳۹۹
تیراژ ۱۰۰۰
چاپ بوستان کتاب
قیمت ۴۶۵۰۰ تومان
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۶۸۶-۷۷-۵
مرکز پخش:

قم: خیابان ارم، کوچه ۱۶ (ارگ)، جنب حسینیه ارگ، انتشارات دارالمبلغین

(پخش برادران حسینی)

تماس: ۰۹۱۲۸۷۹۴۰۰۵ - ۰۲۵-۳۷۸۳۸۱۸۸

تمام حقوق این اثر متعلق به مؤلف می باشد

فهرست مطالب

معرفی نویسنده.....	۱۳
مقدمه.....	۲۵

فصل اول: مباحث مقدماتی

مفهوم شناسی تعلیم (آموزش).....	۳۱
اهمیت و ضرورت دانش اندوزی.....	۳۳
واژه‌ها و مفاهیم قرآنی مربوط به مسئله آموزش.....	۳۵
آموزش خداوند به پیامبران.....	۳۵
یک - آموزش به حضرت آدم: علیه السلام	۳۵
دو - آموزش پادشاهی و حکمت به حضرت داوود.....	۳۸
سه - آموزش ساختن زره به حضرت داوود علیه السلام	۳۹
چهار - آموزش زبان پرندگان به حضرت سلیمان.....	۴۱
پنج - آموزش دانش فراوان به حضرت یعقوب علیه السلام	۴۲
شش - آموزش علم تفسیر وقایع و رویدادها به حضرت یوسف علیه السلام	۴۳
هفت - آموزش حکمت به مرشد موسی (حضرت خضر).....	۴۴
هشت - آموزش کتاب و حکمت به حضرت عیسی علیه السلام	۴۶
نه - آموزش علم فراوان به پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله و سلم	۴۶

مقدمه

آموزش و پرورش اسلامی همزاد با طلوع آیین حیات بخش اسلام سابقه دیرینه دارد که آن سان که رب کریم نزول وحی را با خواندن آغازید: « أَقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ اقْرَأْ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ » «بخوان به نام پروردگارت که (جهان را) آفرید و انسان را از خون بسته ای خلق کرد. بخوان که پروردگارت (از همه) بالاتر است، همان کسی که به وسیله قلم تعلیم نمود و به انسان آنچه را نمی دانست آموخت.» (علق: ۱-۴)

حوزه های علمیه تشیع نیز برگرفته از آموزه های راستین محمدی صلی الله علیه و آله و در پرتو هدایت ائمه هدی علیهم السلام با پیشینه هزارساله همواره کانون علم و دانش (عنصر تعلیم) و تهذیب و تزکیه (عامل تربیت) بوده و در عبور از فراز و فرود قرون و اعصار پیروان راه حقیقت و رهپویان طریق هدایت را از زلال معرفت و بصیرت فکری و باطنی سیراب نموده است.

از مهم ترین رسالت ها و مسئولیت های حوزه های علمیه، دو موضوع اساسی بیش از مسائل و امور دیگری درخشد که عبارتند از: تاکید بر تعلیم و تربیت نیروی انسانی به مثابه بهترین شیوه نشر و دوم پرورش عالمان و متخصصان علوم اسلامی بر اساس تربیت جامع و متوازن معنوی و اسلامی.

همچنان که خداوند حکیم هدف اصلی از بعثت پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله را تعلیم کتاب و حکمت و تزکیه نفوس انسان ها معرفی کرده است.

«هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمِّيِّينَ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ» «او کسی است که در

میان جمعیت درس نخوانده پیامبری از خودشان برانگیخت که آیاتش را بر آنها بخواند و آن را تزکیه کند و به آنان کتاب (قرآن) و حکمت بیاموزد، هرچند پیش از آن در گمراهی آشکای بودند. « (جمعه: ۲)

قرآن کریم، کتاب هدایت و تربیت و سازندگی است ارتباط و انس با قرآن، با رقه امید به زندگی و پیمودن راه سعادت را در دل های مضطرب، نگران و مأیوس زنده می کند و نور قرآن انسان گرفتار آمده در تاریکی ها را به سوی روشنائی و راه های امن و سلامت جسم و جان رهنمون می سازد. « قَدْ جَاءَكُمْ مِنَ اللَّهِ نُورٌ وَكِتَابٌ مُبِينٌ يَهْدِي بِهِ اللَّهُ مَنِ اتَّبَعَ رِضْوَانَهُ سُبُلَ السَّلَامِ وَيُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِهِ » (مائده: ۱۵-۱۶) گرچه نیاز انسان به قرآن، مختص به زمان خاصی نیست اما به جرات می توان مدعی شد که نیاز انسان عصر حاضر به این کتاب حیات بخش به مراتب بیش از گذشته است چون در این برهه از زمان حساس فقر و نیاز انسان دور افتاده از خویش و فاصله گرفتن از فضائل اخلاقی و عواطف انسانی و محبوس شده در اضطراب ها و نگرانی ها به هدایت گری که به بهترین راه هدایت کند، به مراتب بیشتر است و انسان عصر مدرن از عمق جان به دنبال حقیقت ناب و آب حیات است و آن را جز در دین سراسر معنویت اسلام و کتاب روح نواز و هدایت گران (قرآن) نخواهد یافت.

از این رو مراجعه به تفاسیر قرآن و آشنایی با مفاهیم و پیام های این کتاب آسمانی امری مسلم و بدیهی است. بی شک عشق ورزی به ساحت قرآن و بهره مندی از هدایت های آن در گرو درک و فهم صحیح آیات است و این مهم جز در پرتو تفسیر روشمند قرآن میسر نمیگردد. تفسیر روشمند، راه را برای تحلیل، شناخت و دریافت صحیح مفاهیم و معارف قرآن هموار می سازد.

یکی از مهمترین موضوعات و مسائل کاربردی که می توان بر اساس آیات قرآن مجید و تفاسیر گرانسنگ این کتاب آسمانی و بر پایه روایات اهل بیت عصمت و طهارت، استنباط نمود و به جهان علم و دانش و حکمت و پژوهش ارائه نمود، مسئله آموزش و اصول و

روشهای آن است که قطعاً قرآن و سنت اسلامی می‌تواند در این راستا طرح و الگوی شایسته‌ای را برای فرهیختگان حوزوی و دانشگاهی در این زمینه عرضه نماید. باشد که تشنگان آب زلال معارف قرآن و حدیث از آن بهره‌مند گردند.

«و ما توفیقی الا بالله العلی العظیم»

«محمد جواد اسکندریلو-جامعه المصطفی العالمیه»